

Gemeente van Christus,

“Toen Jezus hun geloof zag, zei hij tegen de verlamde: kind, uw zonden zijn u vergeven.”

Het lijkt er sterk op dat Jezus hier een direct verband legt tussen de verlamdheid van deze man en het feit dat hij gezondigd zou hebben. Met andere woorden: dat die verlamdheid een gevolg van de zonde zou zijn. Vreemd is dat. Op andere plekken in het evangelie ontkent Jezus zo'n verband met grote stelligheid: in het Johannes-evangelie bijvoorbeeld, ontmoet hij een blindgeboren man. Als zijn leerlingen hem vragen of die blindheid een gevolg is van de zonden van die blinde man of van zijn ouders, zegt Jezus dat er geen sprake kan zijn van een verband tussen die twee; er spelen heel andere dingen een rol. Hoe zit dat nu?

“Zonde” is vermoedelijk niet zo'n populair begrip in onze tijd. Vanochtend is het echter wel de spil waar dit hele, prachtige verhaal om draait. Wat is zonde eigenlijk?

Zonde is dat jouw leven als mens niet tot z'n bestemming komt. Je kunt er natuurlijk allemaal andere dingen bijhalen, dat het zonde is om te stelen en zo, maar uiteindelijk is dit waar het in wezen om draait en uiteindelijk op uitloopt: het is zonde als jij als mens niet tot jouw bestemming komt.

Stelen is dan een van de vele dingen die kunnen verhinderen dat jij tot jouw bestemming komt.

Kennelijk doorziet Jezus dat de verlamming van deze man daarmee te maken heeft. Verlamming kan een lichamelijke oorzaak hebben. Daar is in sommige gevallen niets aan te doen.

Het kan ook een psychische oorzaak hebben. Dan spreken we van een psychosomatische aandoening. En daar valt in principe wel iets aan te doen. Al valt dat in de praktijk bepaald niet altijd mee.

Mensen kunnen in hun leven zulke heftige, emotionele dingen meemaken dat ze er letterlijk niet meer door op hun benen kunnen staan. Dat is vrij zeldzaam. In andere gevallen is die verlamdheid van figuurlijke aard.

Ik noem jullie twee voorbeelden waar ik zelf als predikant mee te maken heb gehad.

Een vrouw die als kind al hevig gepest werd omdat ze te dik was. Als pestkoppen zouden beseffen wat ze met hun gedrag teweegbrengen, zouden ze zich wel twee keer bedenken. Hoop ik, tenminste.

Ze at haar angsten en verdriet weg, werd nog dikker. Onzekerder. Tot haar vreugde ontmoette ze een man die door de buitenkant heen zag. Ze trouwden, kregen kinderen.

Maar het kwaad was al geschied: ze ontwikkelde een grenzeloze behoefte aan bevestiging. Als ze die niet in voldoende mate kreeg, van mensen om haar heen, werd zo'n relatie vroeg of laat verbroken.

Er bleven gaandeweg niet veel vriendinnen meer over. Nadat haar man overleed, werd de eenzaamheid nog groter. Ze werd wrokkig, verbitterd. “Niemand weet hoe ik lijd”. Ze werd vaak ziek. Dat zorgde voor aandacht. Voor even dan toch.

Maar aan werkelijk leven kwam ze steeds minder toe. Ze kwam de deur amper meer uit.

Psychisch verlamd. Ik heb alles wat ik in huis had uit de kast gehaald om haar weer op de been te krijgen. Maar het is me niet gelukt.

Het andere voorbeeld is algemener van aard; ik heb het meerdere keren meegemaakt: mensen die een partner of een kind verliezen. En daar zó kapot van zijn dat ze er niet meer overheen komen.

De schaduw die over hun leven is gevallen trekt niet meer weg. Het leven heeft zijn glans voorgoed verloren. Lijkt het. Natuurlijk is zo'n verlies vreselijk. Natuurlijk mag dat verdriet er zijn. Maar op enig moment zal het hopelijk toch zó zijn dat het leven weer opgepakt kan worden. Om met Prediker te spreken: dat er een tijd is om te rouwen. Voluit. Maar dat er daarnaast ook een tijd is, of komt om weer te lachen. Op te staan, mét de littekens die het leven heeft geslagen.

Maar dat lukt niet altijd. Dan is de grauwsliuier van het verdriet zó zwaar dat het alle licht wegneemt. En dat diegene niet meer aan leven toekomt. Het verdriet verlamt je.

En wat de mensen om je heen ook proberen, het lukt ze niet om hun vriendin of vriend of familielid daaruit te trekken, het licht en het leven weer in.

Het zou maar zo kunnen dat het de vier vrienden van deze verlamde man op een soortgelijke manier is vergaan. Van alles hebben ze al geprobeerd om hun vriend weer op de been te krijgen. Maar tevergeefs. Dan horen ze de geruchten in hun dorp rondzingen: Jezus schijnt weer terug te zijn in Kapernaüm. Er wordt verteld dat hij door heel Galilea heen veel mensen die ziek waren heeft genezen. En dat hij dat voordat hij naar Galilea was vertrokken ook in Kapernaüm zelf heeft gedaan.

Het vlammetje van hun hoop dat bijna onder de as was gedoofd, laait weer op als ze horen dat Jezus terug is. Er schijnt toch iets wonderbaarlijks aan de hand te zijn met die rabbi uit Nazareth.

Hij schijnt de Schriften uit te leggen, maar niet zoals de Schriftgeleerden.

Hij schijnt mensen te genezen, maar niet zoals de wonderdokters die er wel rondlopen hier.

Het is alsof hij de woorden van God tot leven wekt. Ze worden hier en nu werkelijkheid.

Het is alsof hij die woorden zo weet te betrekken op de mensen om hem heen, dat ze die mensen tot nieuw leven wekken. Alsof het licht van de Allerhoogste zelf door hem heen naar buiten schijnt.

Zoiets...zoiets schijnt er met Jezus aan de hand te zijn.

Het is voor deze vier mannen voldoende om hun verlamde vriend met matras en al mee te nemen en op weg te gaan.

Precies dat gegeven is cruciaal: hún hoop en hún vertrouwen zet het vervolg in beweging.

En zal uiteindelijk ook hun verlamde vriend weer in beweging krijgen.

Hij zal opstaan en zijn leven opnieuw gaan leven.

En dan volgt die prachtige, ontroerende scene waarin ze het dak boven Jezus' hoofd voorzichtig openbreken en hun verlamde vriend door de opening naar beneden laten zakken: vlak voor Jezus' voeten.

“Toen Jezus hun geloof zag...” Ja, - het is hún geloof waardoor Jezus wordt geraakt. Geloof is altijd geloof dat het anders kan! Het zou me niet verbazen als die verlamde man zelf dát geloof, dat vertrouwen al lang is kwijtgeraakt. Maar zijn vrienden niet. Je zou kunnen zeggen dat hij gedragen wordt door het vertrouwen van zijn vrienden. Ze geven niet op, nog niet. Ze laten zich niet afschrikken, ze zijn creatief... in het vinden van een opening. Letterlijk en figuurlijk. En het geeft wel stof tot nadenken dat het hún geloof is dat een ander genezing brengt.

“Mijn kind, je zonden zijn je vergeven”, zegt Jezus tegen hem. Er is geen sprake van een biecht of iets in die geest. De verlamde hoeft zich niet te verantwoorden.

Dat zijn dingen zijn hier niet aan de orde. Het doet denken aan de gelijkenis van de verloren zoon.

Het beeld van de vader die dag in dag uit in de deuropening staat. Op de uitkijk naar zijn jongste kind. En áls hij er dan inderdaad eindelijk aankomt, krijgt hij niet de gelegenheid om uit te leggen wat hem allemaal is overkomen of wat hij niet goed gedaan zou hebben...om vergeving te vragen, - dat is allemaal niet aan de orde.

De vader neemt loopt hem tegemoet, valt hem om de hals en kust hem. Stil maar, je hoeft niks uit te leggen: het is goed zo. Het is goed dat je er bent.

Onvoorwaardelijke aanvaarding. Daar gaat het om. Dat zit allemaal in dat “Mijn kind”, dat Jezus tegen de verlamde zegt. En daarmee indirect: kind van God. Van God de Vader. De God die in Psalm 103 zo ontroerend wordt bezongen: een God van liefde en genade. Hij geneest je leven, redt het van het graf.

Mooi en veelzeggend hoe in die psalm aanvaarding en genezing met elkaar verbonden worden. Hoe ze als het ware door elkaar heen strengelen, één worden.

De zonde die hier vergeven, beter gezegd opgeheven wordt, is dat deze man niet meer aan zijn leven toekwam. Hij wordt hier door Jezus uitgenodigd om opnieuw te beginnen. Op te staan.

Eerst figuurlijk. En in tweede instantie - na die wrokkige interventie van een paar schriftgeleerden – ook letterlijk. Dat laat heel beeldend zien hoe datgene wat deze man wie weet hoe lang al heeft belet om voluit te leven, door deze onvoorwaardelijke aanvaarding van Jezus, van hem af is gevallen. Hij durft weer volop in het leven te staan.

Mens, durf te leven.

Een prachtig heel oud liedje, oorspronkelijk gezongen door Jean Louis Pissuisse, ergens in 1920-1930 denk ik. Je kunt die versie nog via Youtube beluisteren. In onze tijden is het ook prachtig gezongen door Ramses Shaffy. En nog recenter door Wende Sniijders.

Je leeft maar heel kort, maar een enkele keer.

En als je straks anders wilt, kun je niet meer. Mens, durf te leven

En vervolgens wordt dan bezongen over hoe mensen zich door anderen laten vertellen hoe ze moeten leven, welk huis ze moeten kopen, met welke partner ze moeten trouwen, aan welke sociale verplichtingen ze moeten voldoen en ga zo maar, de ene verstikkende raadgeving na de andere. Zodat jij, als je je daar allemaal door zou laten leiden, helemaal niet meer aan je eigen leven zou toekomen. En je bestemming zou missen. En dat zou toch zonde zijn, nietwaar. Want je leeft maar heel kort, ook al is dat 80 jaar....

Om dan te besluiten met de volgende prachtige regels:

Het leven is heerlijk, het leven is mooi.

Maar vlieg uit in de lucht en kruip niet in je kooi!

Mens, durf te leven

Je kop in de hoogte, je neus in de wind.

En lap aan je laars hoe een ander het vindt.

Hou een hart vol van warmte en van liefde in je borst
maar wees op jouw vierkante meter een vorst.

Wat je zoekt kan geen ander je geven.

Mens, durf te leven!

Hierover gaat het in dit mooie, bijzondere bijbelverhaal, geloof ik.

Mijn ouders hadden vroeger een paar van die houten bordjes aan de muur hangen. Met daarop de bijbeltekst uit hun huwelijksdienst, als ik me goed herinner. En een tekst uit Spreuken.

In ons halletje staat óók een mooi houten bordje. Daarop staat één zinnetje:

Libje dyn libben!

Je hebt je leven uit Gods hand ontvangen. Je hebt al je talenten uit Gods hand ontvangen. Leef je leven voluit! Als je dat doet ben je jezelf en anderen tot grote zegen!

Amen.